

MEMORIJALNI MUZEJ SPOMEN-PODRUČJE JASENOVAC

IZVJEŠĆE O RADU U 2013. GODINI

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.2. Terensko istraživanje

- Nastavljen projekt snimanja audio-video zapisa preživjelih jasenovačkih zatočenika. Djelatnik Spomen-područja Jasenovac Đorđe Mihovilović sa stručnim snimateljem Dubravkom Kuhta snimio sjećanja Ilije Ivanovića i Ostoje Mijića.
- Kustos Spomen-područja Đorđe Mihovilović nastavio s prikupljanjem novih izvora o žrtvama ustaškog logora Jasenovac u cilju dopunjavanja podataka u Poimeničnom popisu žrtava koncentracijskog logora Jasenovac (knjižnice, arhivi, spomen obilježja u RH i BiH). U Poimeničnom poposu žrtava koncentracijskog logora Jasenovac evidentirano je 83445 žrtava.
- Stručni djelatnici i djelatnici tehničkog odjela JUSP Jasenovac, tijekom 2010. u nekoliko navrata obilazili su spomeničke lokalitete u Dubičkim Krečanama, Uštici, Mlaki, Krapju, Staroj Gradiški i Međustrugovima te snimali zatečeno stanje masovnih grobnica i spomen-obilježja.

1.3. Darovanje

Preživjeli zatočenici i obitelji stradalih u logorima Jasenovac i Stara Gradiška darovali su JUSP Jasenovac 6 muzejskih predmeta. Gospodin Momčilo Radovanović, sin g. Lazara Radovanovića koji je nakon Drugog svjetskog rata bio svećenik Srpske pravoslavne crkve u Jasenovcu, darovao je Spomen području krevet i namještaj spavaće sobe koji su izradili zatočenici logora Jasenovac

1.7. Ostalo

Kustos Spomen-područja Đorđe Mihovilović nastavio sa prikupljanjem podataka o žrtvama ustaškog logora Jasenovac u cilju dovršetka/nastavka istraživanja na temama vezanim za stradanje političkih zatočenika u logoru (Ćelija smrti, Boškovićeve grupa), stradanja radnika ZET-a u Jasenovcu.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

- *Zbirka dokumenata*: ukupno 863 upisa (računalno, u programu M++), od toga 6 u 2013. godini. Zbirka je inventirana u potpunosti. (Inventirala Maja Kućan)
- *Donacija Bogdana Bogdanovića*: ukupno 282 upisa (računalno, u programu M++), od toga 23 u 2013. godini. Zbirka je inventirana u potpunosti. (Inventirala Maja Kućan)
- *Zbirka dokumenata* - podzbirka *Sjećanja*: ukupno 852 upisa (računalno, u programu Microsoft Excel; inventirala Ines Sogonić)
- *Zbirka fotografija*: ukupno 1760 upisanih predmeta (voditelj zbirke (Đorđe Mihovilović)
- *Zbirka predmeta*: nastavljen je upis zbirke predmeta kroz program M++, upisano je novih 447 predmeta (voditelj zbirke: Ivo Pejaković)

3.9. Ostalo

- Sekundarna dokumentacija - dokumenti: ukupno 3 upisa (računalno, u programu S++), od toga 3 u 2013. godini. (Inventirala Maja Kućan)
- Sekundarna dokumentacija - izložbe: ukupno 17 upisa (računalno, u programu S++), od toga 10 u 2013. godini. (Inventirala Maja Kućan)

- Sekundarna dokumentacija - izdavačka djelatnost: ukupno 19 upisa (računalno, u programu S++), od toga 14 u 2013. godini. (Inventirala Maja Kućan)
- Fond digitalnih i magnetskih zapisa: ukupno 272 upisa (računalno, u programu S++, inventirala Ines Sogonić)
- Press Clipping: ukupno 6068 upisa (računalno, u programu Microsoft Word), od toga 405 u 2013. godini. (Inventirala Ines Sogonić)

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava

Prikupljeno je (kupnjom i donacijama) 60 novih naslova.

4.2. Stručna obrada knjižničnog fonda

Sve prikupljene knjige inventirane su u Inventarnu knjigu knjižnice. (Inventirala Ines Sogonić)

4.4. Služba i usluge za korisnike

Tijekom 2013. godine usluge knjižnice koristilo je 5 vanjskih korisnika

6. STRUČNI RAD

6.5. Posudbe i davanje na uvid:

Tijekom 2013. godine upućeno je ukupno 13 zahtjeva za uvid u građu. Svi zahtjevi su dobili pozitivan odgovor.

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

- Temeljem poziva Muzeja holokausta u Washingtonu, ravnateljica Nataša Jovičić bila je u službenom posjetu Washingtonu. Službeni posjet odnosio se na proslavu 20. godišnjice otvaranja toga muzeja. Na svečanosti koja se održala 28. i 29. travnja bilo je nazočno više od 3000 gostiju među kojima gotovo svi direktori muzeja holokausta sa preživjelim iz holokausta, te mnogi predstavnici američke i europske politike i kulture. Uz direktoricu Saru Bloomfield koja se obraćala gostima i uzvanicima ove velike svečnosti, nazočni su bili i Bill Clinton, bivši predsjednik SAD, nobelovac Elie Wiesel, unuka bivšeg predsjednika SAD Dwighta Eisenhowera i mnogi drugi. Za vrijeme boravka, uz svečanosti, ravnateljica Jovičić je imala i radne sastanke sa stručnjacima i kolegama i to: Sarah Ogilvie, ravnateljicom *National Institute for Holocaust Education*, Lynn Williams, ravnateljicom *leadership programs*, Gregom Naranjom, na muzejskoj funkciji *exhibition developer*, Danom Napolitanom, ravnateljem *teacher education and special programs*, Emilom Kerenji, muzejskim stručnjakom za holokaust u bivšoj Jugoslaviji i *Applied Research Scholar*, Arthurom Bergerom, viši stručnim savjetnikom za *external affairs* i Diane Saltzman, ravnateljicom Initiative on Holocaust Denial and State-sponsored Antisemitism i ravnateljicom Survivor Affairs.
- U povodu 68. godišnjice proboja posljednjih jasenovačkih zatočenika Vijeće srpske nacionalne manjine grada Zagreba organiziralo je 15. travnja 2013. tribinu „Imenična identifikacija žrtava Drugog svjetskog rata – logor Jasenovac“. Uz nazočnost velikog broja ljudi koji su do kraja ispunili prostor biblioteke SKD Prosvjeta u Zagrebu na tribini su govorili Đorđe Mihovilović, viši kustos Javne ustanove Spomen-područje Jasenovac i Dragan Cvetković, viši kustos Muzeja žrtava genocida iz Beograda.

- Delegacija JUSP Jasenovac u sastavu Dušan Bačkonja, Ivo Pejaković i Đorđe Mihovilović sudjelovala je na Documentinoj konferenciji „Osobna sjećanja na ratove i druge oblike politickog nasilja od 1941. do danas“, koja se održala u Novinarskom domu u Zagrebu 26. rujna 2013. Na konferenciji je sudjelovala niz važnih predavača iz kulturnog i javnog života Hrvatske koji su govorili o važnosti prikupljanja osobnih sjećanja i utjecaju takvog materijala na njihov rad.
- Od 29. listopada do 1. studenog 2013. u Amsterdamu i Memorijalnom centru Westerbork u Nizozemskoj, održan je stručni skup pod nazivom „Competing Memories“. Domaćini i organizatori skupa bili su Sveučilište Amsterdam (Universiteit van Amsterdam) i Slobodno sveučilište Amsterdam (Vrije Universiteit Amsterdam). Na skupu su sudjelovali ugledni povjesničari, arheolozi i sociolozi koje se bave temom „konkurentskih sjećanja“ i memorijalizacije te utjecaja koji takvi procesi imaju na današnji svijet. Poseban naglasak stručnog skupa bio je na pitanju kako prezentirati suprotstavljena sjećanja i narative na istoj lokaciji. Na skupu je sudjelovao i kustos Memorijalnog muzeja Spomen područja Jasenovac, Ivo Pejaković.
- Kustos Memorijalnog muzeja Spomen područja Jasenovac Ivo Pejaković sudjelovao je kao predavač na ljetnoj akademiji „Barvalipe“, koja je organizirana u Kolašinu u Crnoj Gori za studente Rome iz europskih zemalja. 19. kolovoza 2013. godine održao je predavanje na temu „Koncentracijski logor Jasenovac“. Istog dana, svjedočanstvo o svom zatočenju u logoru Jasenovac studentima je prenio preživjeli zatočenik logora Jasenovac, gospodin Nadir Dedić. Tom prilikom, gospodinu Dediću je uručeno posebno priznanje kao znak sjećanja za sudjelovanje na ljetnoj akademiji „Barvalipe“.
- Andriana Benčić i Stipe Odak, doktorandi sociologije i teologije na Poslijediplomskim studijima u Zagrebu i Leuvenu (Belgija), koji oboje svoje doktorske dizertacije temelje na znanstvenim istraživanjima usko vezanima za Memorijalni centar Spomen područja Jasenovac, sudjelovali su od 1. do 8. srpnja 2013. god. na studijskom boravku u Jeruzalemu u Yad Vashemu, muzeju holokausta i centru za istraživanja i obrazovanje o holokaustu.
Na tom studijskom boravku organiziranom od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta RH u suradnji s Yad Vashemom, Andriana i Stipe izložili su djelatnicima memorijala Yad Vashem te nastavnicima iz Hrvatske svoj doktorski projekt „Jasenovac pred izazovima sjećanja – problemi muzejske reprezentacije“.

- Komemoracija za djecu stradalu u logoru Sisak, 5. listopada (Đorđe Mihovilović, Ivo Pejaković)

6.8. Stručno usavršavanje

- Đorđe Mihovilović i Nataša Jovičić stiču status višeg kustosa.
- U organizaciji Inicijative mladih za ljudska prava BiH, Documente-Centra za suočavanje s prošlošću iz Zagreba, Centra André Malraux iz Sarajeva, Francusko-njemačkog ureda za mlade iz Berlina, Instituta za primijenjenu povijest iz Frankfurta na Odri, Memorijalnog centra Berlinski zid i Obrazovnog servisa Memorijalnog muzeja Ravensbrück od 20. do 26. listopada 2013. organizirano je studijsko putovanje s radionicama u Berlinu, Frankfurtu na Odri i Ravensbrücku. Uz predstavnike memorijala Drugog svjetskog rata u Auschwitzu, Ravensbrücku, Buchenwaldu, Berlinu, Donjoj Gradini i Banjici, na radu seminara Spomen-područje Jasenovac predstavljao je viši kustos Đorđe Mihovilović.
- U sklopu suradnje s Memorial de la Shoah i potpisanog Sporazuma o suradnji između tog memorijala te Spomen područja Jasenovac i Agencije za odgoj i obrazovanje, u Parizu se održao prvi seminar za nastavnike iz Republike Hrvatske pod nazivom „Prenošenje povijesti holokausta“. 18 nastavnika, većinom povjesničara, te viša savjetnica Agencije za odgoj i obrazovanje Loranda Miletić i ravnateljica Spomen područja Jasenovac Nataša Jovičić sudjelovali su u radu seminara koji je trajao od 21. do 25. listopada 2013. Među predavačima su ugledni povjesničari: Tal Bruttman, Alban Perrin, Jovan Bayford, Annette Wiewiorka te novinarka Florence Hartmann i mnogi drugi.
- Andriana Benčić i Stipe Odak, doktorandi sociologije i teologije na Poslijediplomskim studijima u Zagrebu i Leuvenu (Belgija), koji oboje svoje doktorske dizertacije temelje na znanstvenim istraživanjima usko vezanima za Memorijalni centar Spomen područja Jasenovac, sudjelovali su od 1. do 8. srpnja 2013. god. na studijskom boravku u Jeruzalemu u Yad Vashemu, muzeju holokausta i centru za istraživanja i obrazovanje o holokaustu.

Na tom studijskom boravku organiziranom od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta RH u suradnji s Yad Vashemom, Andriana i Stipe izložili su

djelatnicima memorijala Yad Vashem te nastavnicima iz Hrvatske svoj doktorski projekt „Jasenovac pred izazovima sjećanja – problemi muzejske reprezentacije“.

- Od 25. do 30. svibnja 2013. delegacija Spomen područja Jasenovac sudjelovala je na znanstvenom seminaru nastavnika, stručnjaka i znanstvenika u Memorijalu Shoah u Parizu što je dio suradnje potpisane Sporazumom između Spomen područja Jasenovac i Memorial de la Shoah. Na skupu su sudjelovali suradnici JUSP Jasenovac doktorski kandidati Andriana Benčić i Stipe Odak koji za svoj doktorski rad istražuju probleme sjećanja te njegove nužnosti, a o prezentaciji zločina u postkomunističkoj Europi na primjeru Memorijala u Jasenovcu govorila je ravnateljica Nataša Jovičić
- U ožujku 2013. kustos Ivo Pejaković sudjelovao je na stručnom putovanju u Beograd, gdje je zajedno sa grupom stručnjaka obišao tamošnje muzeje i mjesta sjećanja.
- U srpnju 2013. kustos Ivo Pejaković sudjelovao je na seminaru u Auschwitzu, gdje je zajedno sa grupom stručnjaka obišao mjesto najvećeg logora smrti.
- Radionica / seminar s temom rada u M++ programu: „Obrada sekundarne dokumentacije (S++)“, koja je održana u Muzejskom dokumentacijskom centru u Zagrebu, u petak 8. veljače 2013. (sudjelovale su kustosice Ines Sogonić i Maja Kućan)

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

Svim korisnicima koji su zatražili uvid u muzejsku građu i dokumentaciju pružena je stručna pomoć. Stručni djelatnici Spomen-područja Jasenovac odgovorili su pismeno na 66 zahtjeva za podatke o stradalima u jasenovačkim logorima.

6.12. Informatički poslovi muzejaž

- Vijesti na web-stranici ustanove:
<http://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=5027> (uređuje Ines Sogonić; tijekom 2013. godine dodano je 50 vijesti)
- Facebook-stranica ustanove: <https://www.facebook.com/JasenovacMemorialSite> (uređuje Maja Kućan)

6.13. Ostalo

- „Indeks zatočenika logora Jasenovac i Stara Gradiška“ (baza podataka koja upućuje na podatke o pojedinom zatočeniku u muzejskim zbirkama, sekundarnoj dokumentaciji i memoarskoj literaturi) – ukupno 9462 upisa (Maja Kućan)
- Popis žrtava logora Auschwitz iz Osijeka: 599 upisa (Maja Kućan)
- Ankete o izložbenom postavu Memorijalnog muzeja u Jasenovcu: ukupno 283 upisa (transkripcija ispunjenih anketa posjetitelja računalno, u programu Microsoft Excel, transkribirala Ines Sogonić)
- Poimenični popis žrtava Koncentracijskog logora Jasenovac: dopune podataka o žrtvama Koncentracijskog logora Jasenovac. Do kraja 2013. u bazu upisani podaci o 83.445 žrtava (Đorđe Mihovilović)
- Instalacija K19 Zlatka Kopljara: kustos Đorđe Mihovilović sudjelovao je u pripremi projekta umjetnika Zlatka Kopljara K19. Pronađena je ruševina obiteljske kuće Katušić u Jasenovcu koja je građena ciglom iz logora, koja je otkupljena i korištena za pripremu instalacije

8. STRUČNI I ZNANSTVENI SKUPOVI I SEMINARI U ORGANIZACIJI I SUORGANIZACIJI MUZEJA

8.2. Stručni skupovi

Poučavanje o holokaustu i sprečavanju zločina protiv čovječnosti (seminar za nastavnike, Zagreb i Jasenovac 27.-30. siječnja 2013., u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvom kulture i Yad Vashemom iz Izraela.): Spomen-područje Jasenovac bilo je domaćin sudionicima seminara 29. siječnja 2013.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

Naziv izložbe: **Il fiore – Jasenovac Memorial Museum: disegni di Bogdan Bogdanović**

Mjesto održavanja i prostor: Galeria Ikona, Venecija, Italija

Vrijeme trajanja: 27. siječnja 2013. - 24. veljače 2013.

Autor stručne koncepcije i likovnog postava: Živa Kraus

Opseg: 22 eksponata (crteži iz zbirke Donacija Bogdana Bogdanovića)

Web adresa: <http://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=8044>

Vrsta: umjetnička, međunarodna, samostalna

Tema: Crteži spomenika Cvijet i idejnog rješenja Spomen-područja Jasenovac Bogdana Bogdanovića

Korisnici: posjetitelji galerije Ikona u Veneciji

Naziv izložbe: **Pošta iz koncentracijskih logora Jasenovac i Stara Gradiška**

Mjesto održavanja i prostor: Hrvatski državni arhiv, Zagreb

Vrijeme trajanja: 28. siječnja 2013. - 15. ožujka 2013.

Autor stručne koncepcije: Maja Kućan

Autor likovnog postava (grafičko uređenje plakata): Maja Halapija

Opseg: 12 roll-up plakata

Web adresa: <http://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=8040>

Vrsta: povijesna, samostalna, pokretna

Tema: izbor iz pisama i dopisnih karata koje su slali i primali zatočnici koncentracijskih logora Jasenovac i Stara Gradiška

Korisnici: posjetitelji Noći muzeja u Hrvatskom državnom arhivu; korisnici i posjetitelji Hrvatskog državnog arhiva;

Naziv izložbe: **Sjećanje na Anđelu Heder**

Mjesto održavanja i prostor: Obrazovni centar Spomen-područja Jasenovac

Vrijeme trajanja: 27. siječnja 2013.

Autor stručne koncepcije: Đorđemihovilović

Autor likovnog postava: Đorđe Mihovilović

Opseg: 2 vitrine; 10 izložbenih panoa

Vrsta: povijesna, samostalna

Tema: kuhinjski recepti pisani u logoru Stara Gradiška u vrijeme trajanja najveće gladi

Korisnici: posjetitelji Noći muzeja u Spomen-području Jasenovac

Naziv izložbe: **Kraj logora Jasenovac : U spomen na sve stradale i preživjele zatočnike**

Mjesto održavanja i prostor: Muzej grada Zenice (sinagoga)

Vrijeme trajanja: 31. siječnja - 20. veljače 2013.

Autor stručne koncepcije: Đorđe Mihovilović

Autor likovnog postava (grafičko uređenje plakata): Maja Halapija

Opseg: 14 roll-up plakata

Vrsta: povijesna, samostalna, pokretna

Tema: priča o posljednjim danima logora Jasenovac s naglaskom na zbivanja vezana uz proboj iz logora III i IV

Korisnici: građani grada Zenice i učenici osnovnih i srednjih škola

Naziv izložbe: **Pošta iz koncentracijskih logora Jasenovac i Stara Gradiška**

Mjesto održavanja i prostor: Osnovna škola Jasenovac

Vrijeme trajanja: 25. travnja 2013. - 13. lipnja 2013.

Autor stručne koncepcije: Maja Kućan

Autor likovnog postava (grafičko uređenje plakata): Maja Halapija

Opseg: 12 roll-up plakata

Web adresa: <http://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=8140>

Vrsta: povijesna, samostalna, pokretna

Tema: izbor iz pisama i dopisnih karata koje su slali i primali zatočnici koncentracijskih logora Jasenovac i Stara Gradiška

Korisnici: učenici i nastavnici Osnovne škole Jasenovac; posjetitelji komemoracije u Spomen-području Jasenovac 12. svibnja (među njima i predsjednik Ivo Josipović); sudionici međunarodne konferencije „Povezivanje povijesnog iskustva Roma u Europi s promicanjem tolerancije i nediskriminacije Roma“ 24. svibnja.

Naziv izložbe: **Kraj logora Jasenovac : U spomen na sve stradale i preživjele zatočnike**

Mjesto održavanja i prostor: Obrazovni centar Spomen-područja Jasenovac

Vrijeme trajanja: travanj - svibanj 2013.

Autor stručne koncepcije: Đorđe Mihovilović

Autor likovnog postava (grafičko uređenje plakata): Maja Halapija

Opseg: 14 roll-up plakata

Vrsta: povijesna, samostalna, pokretna

Tema: priča o posljednjim danima logora Jasenovac s naglaskom na zbivanja vezana uz proboj iz logora III i IV

Korisnici: sudionici komemoracije u povodu 68. Godišnjice proboja iz Jasenovca; posjetitelji Memorijalnog muzeja

Naziv izložbe: **Kraj logora Jasenovac : U spomen na sve stradale i preživjele zatočnike**

Mjesto održavanja i prostor: Muzej grada Kolašina (Crna Gora)

Vrijeme trajanja: 19. kolovoza 2013.

Autor stručne koncepcije: Đorđe Mihovilović

Autor likovnog postava (grafičko uređenje plakata): Maja Halapija

Opseg: 14 roll-up plakata

Vrsta: povijesna, samostalna, pokretna

Tema: priča o posljednjim danima logora Jasenovac s naglaskom na zbivanja vezana uz proboj iz logora III i IV

Korisnici: sudionici ljetne akademije Barvalipe; građani grada Kolašina

Naziv izložbe: **Pošta iz koncentracijskih logora Jasenovac i Stara Gradiška**

Mjesto održavanja i prostor: Prostorije Vijeća srpske nacionalne manjine grada Siska

Vrijeme trajanja: 1. listopada 2013. - 31. prosinca 2013.

Autor stručne koncepcije: Maja Kućan

Autor likovnog postava (grafičko uređenje plakata): Maja Halapija

Opseg: 12 roll-up plakata

Web adresa: <http://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=8250>

Vrsta: povijesna, samostalna, pokretna

Tema: izbor iz pisama i dopisnih karata koje su slali i primali zatočnici koncentracijskih logora Jasenovac i Stara Gradiška

Korisnici: sudionici komemoracije u znak sjećanja na djecu stradalu tijekom 1942. i 1943. godine u Dječjem logoru u Sisku i drugi posjetitelji.

Naziv izložbe: **Likvidacije u ćeliji smrti logora Stara Gradiška**

Mjesto održavanja i prostor: Muzej grada Splita

Vrijeme trajanja: 24.-27. listopada 2013.

Autor stručne koncepcije: Đorđe Mihovilović

Autor likovnog postava (grafičko uređenje plakata): Maja Halapija

Opseg: 16 roll-up plakata

Vrsta: povijesna, samostalna, pokretna

Tema: likvidacije političkih zatočenika u ćeliji smrti logora Stara Gradiška

Korisnici: građani grada Splita i sudionici manifestacije obilježavanja godišnjice oslobođenja Grada Splita

Naziv izložbe: Likvidacije u ćeliji smrti logora Stara Gradiška

Mjesto održavanja i prostor: Nacionalna sveučilišna knjižnica Split

Vrijeme trajanja: 5.-22. prosinca 2013.

Autor stručne koncepcije: Đorđe Mihovilović

Autor likovnog postava (grafičko uređenje plakata): Maja Halapija

Opseg: 16 roll-up plakata

Vrsta: povijesna, samostalna, pokretna

Tema: likvidacije političkih zatočenika u ćeliji smrti logora Stara Gradiška

Korisnici: građani grada Splita, studenti splitskog sveučilišta

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

10.1. Tiskovine

- *Sjećanje na Anđelu Heder* - katalog izložbe organizirane u povodu Noći muzeja 2013. (autor Đorđe Mihovilović)
- *Kraj logora Jasenovac (II izdanje)* - katalog izložbe organizirane u povodu obilježavanja 68. godišnjice proboja iz logora Jasenovac (autor Đorđe Mihovilović)
- *Ćelija smrti* - knjiga posvećena likvidaciji političkih zatočenika u logoru Stara Gradiška tijekom 1942. godine (autor Đorđe Mihovilović)

- *Priznanje Ante Bakotić* - U povodu 68. godišnjice herojskog proboja posljednje grupe zatočenika logora Jasenovac, na prijedlog Javne ustanove Spomen-područja Jasenovac, predsjednik Republike Hrvatske gospodin Ivo Josipović odlikovao je Redom Stjepana Radića trojicu živućih sudionika proboja, gospodu Ješuu Abinuna, Iliju Ivanovića i Bazila Zukola. Odlikovanje se dodjeljuje za zasluge i stradanja u borbi za nacionalna i socijalna prava te osobit doprinos antifašističkim temeljima Republike Hrvatske. Javna ustanova Spomen-područje Jasenovac istom prigodom dodijelila je priznanja „Ante Bakotić“ živućim sudionicima proboja, a postumno i svim ostalim zatočenicima koncentracijskog logora Jasenovac koji su preživjeli proboj.

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva

Maja Kućan:

- 28. travnja 2013. - vodstvo po prostoru i uvod u razgledavanje muzeja za skupinu posjetilaca iz Italije
- 7. svibnja 2013. - vodstvo po prostoru i obrazovni program za učenike OŠ Nedelišće
- 12. svibnja 2013. (poslije komemoracije) - kratko vodstvo kroz izložbu *Pošta iz logora Jasenovac i Stara Gradiška* za predsjednika Josipovića i prvu damu
- 16. svibnja - vodstvo po prostoru i uvod u razgledavanje muzeja za studente Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu
- 7. lipnja - vodstvo po prostoru i uvod u razgledavanje muzaja na engleskom jeziku za grupu studenata iz Kanade
- 13. lipnja - uvod u razgledavanje muzeja za grupu policajaca iz Novske
- 18. rujna - stručno vodstvo po spomeničkom prostoru i uvod u razgledavanje muzeja za učenike gimnazije Ledina, Ljubljana
- 23. rujna - vodstvo po muzeju za učenike OŠ Marjan iz Splita

- 28. rujna - uvod u razgledavanje muzeja za grupu umirovljenih slovenskih policajaca
- 24. listopada - vodstvo po muzeju i spomeničkom prostoru na engleskom za dvoje inozemnih gostiju
- 25. listopada - vodstvo po spomeničkom prostoru i muzeju za dvoje gostiju iz Izraela
- 26. listopada - nastavni program na engleskom jeziku za grupu učenika iz Velike Britanije

Ines Sogonić:

- 22. veljače 2013. - vodstvo po prostoru i obrazovni program za učenike iz OŠ Popovača
- 9. ožujka 2013. - vodstvo po muzeju za grupu studenata iz Cetinske bogoslovije
- 22. ožujka 2013. - vodstvo po prostoru i obrazovni program za grupu učenika iz OŠ Jelenje-Dražice
- 16. svibnja 2013. - vodstvo po prostoru i obrazovni program za grupu učenika iz OŠ Grgura Karlovčana iz Đurđevca
- 9. rujna 2013. - vodstvo po spomeničkom prostoru s kolegom Ivom Pejakovićem grupe iz Fondazione Benetton Studi Ricerche iz Trevisa
- 11. rujna 2013. - razgovor i vodstvo po muzeju s Ivom Pejakovićem gostiju iz Hiroshima Peace Memorial Museum (ravnatelj Kenji Shiga i Chizuko Kawamura iz Outreach Division)
- 12. rujna 2013. - uvod u razgledavanje muzeja za grupe iz Društva prognanika 1941-1945 i Društva umirovljenika iz Bizeljskog, Slovenija
- 13. rujna 2013. - stručno vodstvo po spomeničkom prostoru i uvod u razgledavanje muzeja za učenike i profesore iz Srpske pravoslavne gimnazije u Zagrebu
- 21. rujna 2013. - uvod u razgledavanje muzeja za grupu slovenskih posjetitelja iz udruge „Armanda“
- 21. rujna 2013. - stručno vodstvo po spomeničkom prostoru i muzeju grupe posjetitelja iz udruge „Im-Mer“ iz Beča
- 19. listopada 2013. - uvod u razgledavanje muzeja za grupu turista iz Slovenije
- 20. listopada 2013. - stručno vodstvo po spomeničkom prostoru i uvod u razgledavanje muzeja za studente i profesore Fakulteta arhitekture iz Züricha

Ivo Pejaković:

- 28. veljače - vodstvo po prostoru i edukativni program za učenike OŠ Popovača
- 21. ožujak - vodstvo po prostoru za učenike OŠ Novska
- 28. ožujak - vodstvo po prostoru za mirovne aktiviste iz Italije
- 8. travanj - vodstvo po prostoru – posjet potpredsjednika Europskog parlamenta g. Miguela Angela Martinez
- 19. travanj - vodstvo po prostoru za grupu posjetitelja iz Švedske
- 25. travanj - vodstvo po prostoru za grupu posjetitelja iz Italije
- 8. svibanj - vodstvo kroz muzej za studente arhitektonskog fakulteteta iz Ljubljane
- 15. svibanj - vodstvo po prostoru i kroz muzej za grupu posjetitelja iz Austrije
- 23. svibanj - vodstvo po prostoru za studente sveučilišta Louisville, Kentucky, SAD
- 10. lipanj - vodstvo po prostoru i kroz muzej za učenike Srednje škole iz Pakraca
- 17. lipanj - vodstvo po prostoru za grupu studenata iz Budimpešte
- 18. lipanj - vodstvo po prostoru za grupu međunarodnih znanstvenika iz Velike Britanije, Italije i Nizozemske
- 12. srpanj - vodstvo po prostoru za praktikante američkog veleposlanstva iz Zagreba
- 9. rujan - vodstvo po prostoru za grupu posjetitelja iz Italije
- 11. rujan - vodstvo kroz muzej za ravnatelja Muzeja mira iz Hiroshime, Japan
- 13. rujan - vodstvo po prostoru za ravnatelja memorijala Buchenwald
- 25. rujan - vodstvo po prostoru za grupu mirovnih aktivista iz Italije
- 25. studeni - vodstvo po prostoru i radionica za učenike srednje tehničke škole Sisak
- 16. prosinac - vodstvo po prostoru za djelatnike Goethe instituta iz Zagreba
- 18. prosinac - vodstvo po prostoru za studente iz Njemačke

Đorđe Mihovilović:

- tijekom cijele godine individualna vodstva za posjetitelje muzeja
- 22. veljače - vodstvo po prostoru i obrazovni program za učenike iz OŠ Popovača
- 1. ožujak - vodstvo po prostoru za maturante gimnazije Karlovac
- 12. ožujak - vodstvo po prostoru i obrazovni program za učenike iz OŠ I. Meštrović iz Zagreba
- 13. travanj - vodstvo po prostoru grupe studenata arhitekture iz Beča
- 10. svibanj - vodstvo po prostoru za grupu posjetitelja iz Slovenije

- 11. svibanj - vodstvo po prostoru i obrazovni program za učenike iz OŠ Sjenjak iz Osijeka
- 20. svibanj - vodstvo po prostoru i obrazovni program za učenike iz OŠ Požega
- 23. svibanj - vodstvo po prostoru za grupu posjetitelja iz Bleda
- 29. svibanj - vodstvo po prostoru za grupu posjetitelja iz Francuske
- 31. svibanj - vodstvo po prostoru za grupu posjetitelja iz Slovenije
- 7. lipanj - vodstvo po prostoru i obrazovni program za učenike iz Ekon-tur. Škole Daruvar
- 6. srpanj - vodstvo po prostoru za grupu posjetitelja iz Murske Sobote
- 7. srpanj - vodstvo po prostoru za grupu posjetitelja iz Magadenovca
- 19. srpanj - vodstvo po prostoru za grupu posjetitelja iz Slovenije
- kolovoz - vodstvo po prostoru za grupu posjetitelja iz Ludbrega
- 15. kolovoz - vodstvo po prostoru za grupu posjetitelja iz Slovenije
- 20. rujan - vodstvo po prostoru za dvije grupe posjetitelja iz Slovenije
- listopad - vodstvo kroz muzej za delegaciju NP Đerdap
- listopad - vodstvo po prostoru za grupu posjetitelja iz Slovenije
- 29. studeni - vodstvo po prostoru za delegaciju Zvezde borcev Slovenije
- 30. studeni - vodstvo po prostoru za ŽRK Knežopoljka B. Dubica

11.2. Predavanja

U povodu 68. godišnjice proboja posljednjih jasenovačkih zatočenika Vijeće srpske nacionalne manjine grada Zagreba organiziralo je 15. travnja 2013. tribinu „Imenična identifikacija žrtava Drugog svjetskog rata – logor Jasenovac“. Uz nazočnost velikog broja ljudi koji su do kraja ispunili prostor biblioteke SKD Prosvjeta u Zagrebu na tribini su govorili Đorđe Mihovilović, viši kustos Javne ustanove Spomen-područje Jasenovac i Dragan Cvetković, viši kustos Muzeja žrtava genocida iz Beograda.

11.4. Ostalo

U Lipovljanima je 20. rujna 2013. godine održana komemorativna svečanost povodom 69. obljetnice internacije mještana Lipovljana u koncentracijski logor Jasenovac, te obnove i

dogradnje spomenika podignutog lipovljanskim žrtvama na mjesnom groblju. Organizator komemoracije je Udruga antifašističkih boraca i antifašista Novska. Na mjesnom groblju u Lipovljanima kod spomenika žrtvama nazočni su položili vijence među kojima i delegacija JUSP Jasenovac u sastavu Dušan Bačkonja i Đorđe Mihovilović. Na komemoraciji su govorili predsjednik Udruge antifašističkih boraca i antifašista Antun Maruski, predsjednica Općinskog vijeća Općine Lipovljani Anka Doležal te, u ime Javne ustanove Spomenopodručje Jasenovac, Đorđe Mihovilović. Na kraju komemoracije svećenici rimokatoličke i grkokatoličke crkve predvodili su molitve za žrtve.

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.1. Press

Kustosica Maja Kućan intervjuirana je o izložbi *Pošta iz koncentracijskih logora Jasenovac i Stara Gradiška* za dnevne novine „Jutarnji list“ (31. siječnja 2013.) i za tjednik „Novosti“ (br. 690, 10. ožujka 2013.)

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

Kustos Đorđe Mihovilović sudjelovao je u nekoliko emisija Hrvatske radio televizije tijekom održavanja Noći muzeja 2013. Između ostalog uključenja su bila u Hrvatsku uživo i vijesti u 16.00 sati.

12.3. Predavanja

- 28. siječnja 2013. godine Maja Kućan održala je izlaganje o izložbi *Pošta iz koncentracijskih logora Jasenovac i Stara Gradiška* na otvorenju izložbe u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu.

- 29. siječnja 2013. godine Ines Sogonić održala je izlaganje o *Projektu Šafran* na seminaru za nastavnike *Poučavanje o holokaustu i sprečavanju zločina protiv čovječnosti* u Jasenovcu.
- 1. listopada 2013. godine Maja Kućan održala je izlaganje o izložbi *Pošta iz koncentracijskih logora Jasenovac i Stara Gradiška* na otvorenju izložbe u prostorijama Vijeća srpske nacionalne manjine grada Siska.

12.5. Koncerti i priredbe

Tijekom manifestacije Noć muzeja organiziran je nastup ženskog vokalnog sastava Kutinske dunje iz Kutine koji je uvećao otvaranje izložbe o zatočenici Anđeli Heder izvođenjem nekoliko skladbi (Savo vodo, Kutinska dunja i Neka cijeli ovaj svijet Alfija Kabilja)

12.7. Ostalo

- Komemoracija u povodu obilježavanja 68. godišnjice proboja logoraša održana je 12. svibnja 2013. Pokrovitelj je bio Predsjednik Republike Hrvatske, Ivo Josipović. U ime preživjelih zatočenika/ca sjećanja na stradanja u NDH evocirao je preživjeli zatočenik Ilija Ivanović.
Komemoraciji je prisustvovalo oko 2 500 posjetitelja.
- Na svečanoj koememoraciji Predsjednik Republike Hrvatske gospodin Ivo Josipović dodijelio je Javnoj ustanovi Spomen područje Jasenovac Povelju Republike Hrvatske. Povelja se dodjeljuje za izniman i osobit doprinos u odavanju počasti žrtvama koncentracijskih logora Jasenovac i Stara Gradiška, promociji istine i suočavanju s vlastitom prošlosti, te edukativnoj, znanstveno-istraživačkoj, publicističkoj i međunarodnoj suradnji u Republici Hrvatskoj i u svijetu, a u prigodi 45. obljetnice osnutka i djelovanja. Povelju je primila gospođa Nataša Jovičić, ravnateljica Spomen-područja Jasenovac.
- <http://www.holocaustremembrance.com/media-room/news-archive/plaquette-republic-croatia-awarded-jasenovac-memorial-site>

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

Spomen-područje Jasenovac 2013. posjetilo je 10151 evidentiranih posjetitelja, od kojih 6037 domaćih i 4114 stranih. Oko 4000 posjetitelja posjetilo je Spomen-područje Jasenovac u 100 organiziranih grupa. Oko 2000 učenika (46 organiziranih grupa) i studenata iz RH i inozemstva posjetilo je Spomen-područje Jasenovac i prošlo kroz obrazovne programe Obrazovnog centra Spomen-područja Jasenovac.

Tablica. Evidencija posjetitelja u 2013.g.

15. FINACIJE

15.1. Izvori financiranja

- Ukupni prihodi Spomen-područja Jasenovac iznosili su 3.639.355 kn.
- Ministarstvo kulture financira nas 100 % u iznosu 2.315.593 kn.
- Dodatni prihodi tokom 2013. god su:
  - Donacija Grada Zagreba za sanaciju odvodnih kanala i prilaza muzeju iznosu od 980.000 kn.
  - Donacija Hrvatskog Sabora za svečanu komemoraciju povodom sjećanja na sve stradale u logoru Jasenovac u iznosu od 208.656 kn.
  - Sredstva Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za projekt „Sanacija groblja Limani“ u iznosu od 107.101 kn.
  - Holocaust Education Trust Ireland za projekt „Šafran“ u iznosu 15.150 kn
- Ostali prihodi u iznosu 11.445 kn
- Prihodi od imovine - kamata 1.410 kn

16. OSTALE AKTIVNOSTI MUZEJA

16.2. Ostalo

- Ispisana je Potvrda glavnog projekta za rekonstrukciju Kule Stara Gradiška. Grad Zagreb i Gradonačelnik grada Zagreba gospodin Milan Bandić doniraju sredstva za sanaciju odvodnih kanala i prilaza Memorijalnom muzeju SP Jasenovac. Radovi su u prosincu 2013 godine završeni.
- Ustanova je putem javnih radova zaposlila djelatnike koji su obavili sanaciju groblja Limani kao i ostale poslove održavanja groblja Uštica, Stara Gradiška, Dubičke krečane.
- Djelatnici tehničkog odsjeka održavali su preko 110 HA Spomen područja, a za vrijeme poplave Jasenovca u travnju, svi su djelatnici uz 24 satno dežurstvo skrbrili o tehničkoj i drugoj sigurnosti Ustanove. Građa MM bila je evakuirana iz Muzeja smještena u metalne sanduke i pospremljena na police u čuvaonici.
Pri evakuaciji pomoglo je Ministarstvo kulture, Moderna galerije Zagreb, a o situaciji je izvještavao MDC s ravnateljicom Višnjom Zgaga. Izvanredno stanje Ustanove pratila je i osiguravala ravnateljica Nataša Jovičić.